

TRÆNEREN

EN FILM AF LARS KRISTIAN MIKKELSEN

SKOLEN

A close-up photograph of a man with short, light brown hair, wearing a green jacket over a black shirt. He is looking off-camera to the right with a serious, slightly tense expression. In the background, other people are partially visible, including a woman on the left and a man on the right who appears to be smiling.

FORNEDRELSEN

◀◀ EN DRENG LIGGER I EN SENG EFTER EN VÅD FEST. VED SIDEN AF LIGGER EN PIGE. TRÆNEREN LIGGER IMELLEMDEN. DRENGEN FALDER I SØVN – VÅGNER VED AT TRÆNEREN HAR TAGET HANS TISSEMAND I MUNDEN. DRENGEN TØR IKKE SIGE NOGET, LADER SOM HAN SOVER – REJSNINGEN FALDER – TRÆNEREN GIVER OP. DE FØLGENDE DAGE FORLØB, SOM INTET VAR HÆNDT. ▶▶

DRENGEN VAR BLEVET 36, FØR HAN FORTALTE DET TIL NOGEN

INDHOLD

5. Forord

7. Kapitel 1: Lærervejledning

- Formål og Fagmål

9. Kapitel 2: Eksperterne – rådgivning fra den virkelige verden

- Jan Darfelt, Danmarks Idræts-Forbund
- Kuno Sørensen, Red Barnet

11. Kapitel 3: Film i undervisningen

- Filmmediet gavner undervisningen
- Overgreb på børn og unge – det svære emne

13. Kapitel 4: Filmens handling

15. Kapitel 5: Filmens hovedkarakterer

17. Kapitel 6: Du har ikke gjort noget galt!

- Overgreb, Tabu, Skyld og Skam
- Når børn reagerer
- Symptomer på overgreb
- De seksuelle krænkere, hvem er de?
- Har du mistanke?

18. Kapitel 7: Fakta – Det kan ske for dig!

- Hvad er seksuelle overgreb?
- Den seksuelle lavalder
- Fakta om børneattesten
- God opførsel er, at der tages stilling til god opførsel!

19. Links og adresser

20. Opgaver

FORORD

- Fra begyndelsen har det været vigtigt for mig at sætte fokus på den fortielse, fornedrelse og det hemmelighedskræmmeri, der altid forbindes med seksuelle overgreb. - At fokusere på de elementer, der rækker langt videre end selve overgrebet.

- Når pædofilidebatten raser og medierne rydder forsider, tages der ofte detaljeret udgangspunkt i misbruget af et enkelt menneske. Det er sjældent, at nogen beskæftiger sig med de mekanismer, der ligger til grund for overgrebet. - Mekanismer, der gør det muligt for den pædofile at misbruge det unge menneske. - Det er sådanne mekanismer, jeg vil belyse med Træneren.

- Det er imidlertid vigtigt at nævne, at jeg med Træneren ikke vil pege fingre. Filmen er ikke skabt som en skræmmekampagne; men som en hjælp til at belyse ét af de mest tabuiserede emner i Danmark: "Overgreb på børn og unge begået af en tillidsperson i idrætsmiljøet".

Skal vi fremover kunne identificere den pædofile og samtidig gøre op med fortielsen hos ofrene, skal vi prikke til de dybe følelser. Med Træneren vil jeg bryde tabuiseringen og skabe dialog!

Filmen er derfor en oplagt mulighed for at åbne op og behandle emnet i et åbent og trykt forum. Det er vigtigt, at der bliver talt om, hvorfor og hvordan et overgreb kan finde sted samt det massive og livslange traume, et sådant overgreb påfører den krænkede.

- Når emnet belyses og åbent diskuteres, giver det også de unge en langt bedre mulighed for at kunne sige fra.

Målet med filmen er derfor at give børn og unge nogle redskaber til at sige fra uden at føle skyld. Ikke at gøre dem bange!

Lad os bryde tavsheden!

KAPITEL 1

Lærervejledning

Formål og Fagmål

Formålet med at inddrage Skolepakken med filmen Træneren i undervisningen på 7. til 9. klassetrin er at belyse emnet "Seksuelle overgreb på børn og unge begået af tillidspersoner".

Skolepakken er skabt som en håndsækning til at gøre det lettere for lærer og elever åbenlyst at tale om svære emner som seksuelle overgreb.

Målet med Skolepakken og Træneren er således at give børn og unge nogle redskaber til at sige fra over for en voksen uden at føle skyld.

Ved brug af Skolepakken vil eleverne få mulighed for at tilegne sig viden om et tabueret emne, der hidtil ikke har været berørt i undervisningsøjemed.

Skolepakken kan med fordel anvendes i fagene Dansk, Samfundsfag, Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab samt Kristendom. – Men er ligeledes velegnet til tværfagligt brug.

Dansk

I henhold til Undervisningsministeriets Fælles Mål 2009 er det faglige formål med at inddrage Træneren i faget dansk at fremme elevernes oplevelse og forståelse af det filmiske medie som kilde til udvikling af personlig og kulturel identitet.

Dét at inddrage det filmiske medie som udtryksform i undervisningen skal lede eleverne frem imod, at de tilegner sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at fortolke, vurdere og perspektivere ud fra såvel umiddelbar oplevelse som analytisk forståelse.

Eleverne skal herunder kunne gøre rede for og vurdere etiske og æstetiske aspekter i henhold til det filmiske medie som udtryksform samt de emner, filmmediet behandler.

Der arbejdes derfor såvel fælles som individuelt med oplevelse, meddigtning, forståelse og fortolkning, hvorfor eleverne må tilegne sig kompetencer inden for disse områder.

Samfundsfag

I forbindelse med det samfundsfaglige emneområde kan man i undervisningen lægge vægt på de sociale og kulturelle forhold - socialisering, kultur og identitet.

Med udgangspunkt i Skolepakken skal undervisningen lede frem imod, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at give eksempler på sociale klasser eller grupper samt eksempler på sociale og kulturelle fællesskaber.

Eleverne skal ligeledes kunne give eksempler på sociale normer og sociale konflikter i det moderne samfund. Med udgangspunkt i Træneren bør eleverne også kunne reflektere over forhold, der medvirker til dannelse af forskellige roller i samfundet.

Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab
Formålet med at inddrage Skolepakken i faget sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab er, at eleverne dermed får mulighed for at tilegne sig indsigt i vilkår og værdier, der påvirker sundhed, seksualitet og familieliv.

På baggrund af deres arbejde med Træneren skal eleverne opnå forståelse af den betydning, seksualitet og familieliv har for sundhed samt en forståelse af samspillet mellem sundhed og miljø.

Undervisningen skal således lede frem imod, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at beskrive fysiske og psykiske faktorer og diskutere deres samspil og indvirkning på sundhed og seksualitet. I den forbindelse skal de også kunne indgå i en diskussion om, hvordan negative konsekvenser af seksuallivet kan undgås.

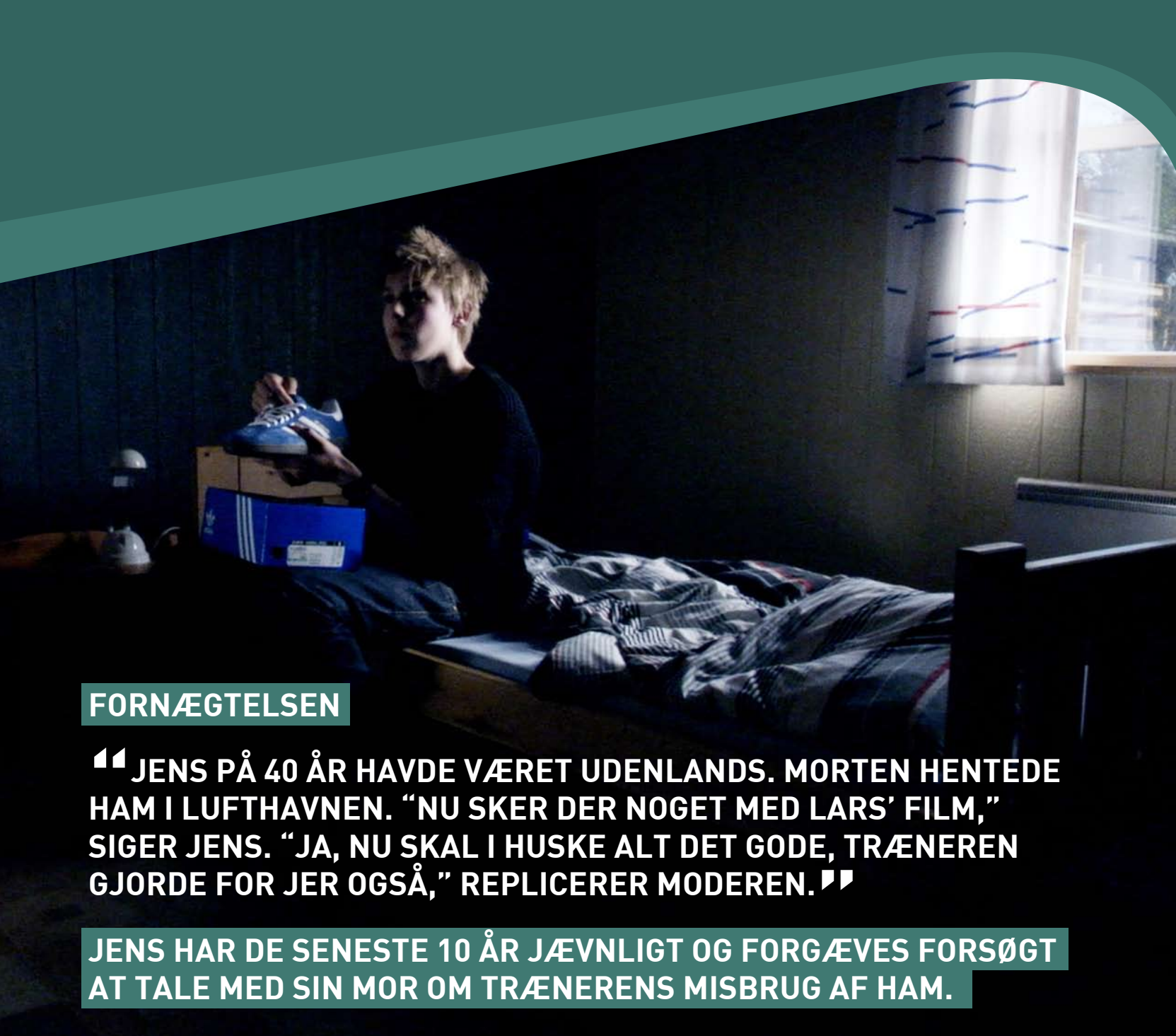
Eleverne bør ligeledes forholde sig til de sociale og samfundsmæssige påvirkninger af identitet, kønsroller og seksualitet, herunder betydningen af kulturelle normer, medier og venner, der tematiseres i Træneren. Ydermere skal eleverne kunne redegøre for, hvordan følelser og kærlighed har betydning for sundhed, seksualitet og familieliv.

Kristendomskundskab

Formålet med at inddrage Skolepakken i kristendomskundskab er hovedsagelig af tværfaglig karakter.

Gennem mødet med de forskellige former for livsspørgsmål og svar, som findes i kristendommen samt i andre religioner og livsopfattelser, skal Skolepakkens inddragelse i undervisningen give eleverne grundlag for personlig stillingtagen og medansvar i et demokratisk samfund.

I arbejdet med Skolepakken skal eleverne således kunne identificere forskellige menneske- og natursyn og forholde sig til dem på baggrund af normer, etikker og bagvedliggende værdier.

FORNÆGTELSEN

“JENS PÅ 40 ÅR HAVDE VÆRET UDENLANDS. MORTEN HENTEDE HAM I LUFTHAVNEN. “NU SKER DER NOGET MED LARS’ FILM,” SIGER JENS. “JA, NU SKAL I HUSKE ALT DET GODE, TRÆNEREN GJORDE FOR JER OGSÅ,” REPLICERER MODEREN.”

JENS HAR DE SENESTE 10 ÅR JÆVNLIGT OG FORGÆVES FORSØGT AT TALE MED SIN MOR OM TRÆNERENS MISBRUG AF HAM.

Tværfaglighed

Med denne lærervejledning åbnes der op for størst mulig albue rum til læreren. - At medtænke kreativt og eventuelt tage fat i tværfaglige emner som Tabu i samfundet, Overgreb eller Marginaliserede grupper gør, at den enkelte lærer har mulighed for at strukturere undervisningen helt efter eget ønske. Det vigtigste er at åbne op for en god og tryk dialog.

Projektprøve

Har den enkelte lærer lyst til at arbejde mere dybdegående med de problematikker Skolepakken og Træneren kaster lys over, vil det være oplagt at inddrage Skolepakken i 9. klassernes projektprøve.

Projektprøven og den undervisning, der skal lægge op til denne prøve, vil dermed være en mulighed for at få de unge mennesker til at arbejde mere intensivt med problematikkerne i Træneren.

Hjemmesiden – www.traeneren.dk

Den hjemmeside, der knytter sig til Skolepakken, er elevernes forum.

I dette forum får eleverne en række konkrete råd til, hvor og hvordan de søger hjælp, såfremt de har mistanke om overgreb, eller selv har været udsat for et sådant.

På hjemmesiden kan eleverne ligeledes finde faktainformationer om seksuelle overgreb, de kan læse om symptomer på overgreb og om hvordan børn reagerer på overgreb. Som ekstramateriale kan de på hjemmesiden også stifte bekendtskab med kendte mennesker, der har været udsat for seksuelle overgreb.

- For at få det bedst mulig udbytte af hjemmesiden er det utrolig vigtigt, at den enkelte lærer gør eleverne opmærksom på hjemmesiden og opfordrer eleverne til at tage den i brug, da denne er en integreret del af Skolepakken.

FORTIELSEN

◀◀ VED ET BESTYRELSESMØDE FOR NYLIG I EN NABOKLUB TIL TRÆNERENS KLUB, BLEV EN EVT. PÆDOFIL-PARAGRAF DISKUTERET. ET MEDLEM SIGER "FÅR DE SÅDAN EN PARAGRAF I NABOKLUBBEN, VIL DE IKKE STILLE HOLD." ▶▶

FIRE UD AF DE OTTE BESTYRELSESMEDLEMMER VIDSTE MED NAVNS NÆVNELSE, HVEM DER BLEV HENTYDET TIL I NABOKLUBBEN. INGEN HAR REAGERET.

KAPITEL 2

Ekspertene – rådgivning fra den virkelige verden

I forbindelse med udarbejdelsen af denne Skolepakke har det været en nødvendighed at inddrage specialviden fra den virkelige verden.

Jan Darfelt, specialkonsulent ved Danmarks Idræts-Forbund og psykolog Kuno Sørensen har været fagligt engagerede og meget behjælpelige med professionel sparring og rådgivning under hele udarbejdelsesprocessen.

Jan Darfelt, Danmarks Idræts-Forbund
Jan Darfelt har været ansat i Danmarks Idræts-Forbund (DIF) i 25 år som leder og konsulent. DIF har gennem de sidste 10 år beskæftiget sig med pædofili og seksuelle krænkelser, da emnet til stadighed er aktuelt og behovet for rådgivning og oplysning er tydeligt.

Jan har brugt en stor del af sin arbejdstid på at yde rådgivning til mange af DIF's ca. 11.000 idrætsforeninger og deres ledere i netop spørgsmål omkring pædofili og seksuelle krænkelser. Rådgivningen er primært dialog med ledere eller bestyrelser i foreninger, som oplever situationer eller hændelser, hvor trænere eller ledere har haft relationer til unge mennesker i foreningen, som kan tolkes at være af seksuel karakter.

Jan rådgiver ligeledes unge foreningsmedlemmer, som har eller har haft en oplevelse med en træner, de gerne vil drøfte. Det kan være for at drøfte karakteren af hændelsen eller tale om de konsekvenser, det udløser at anmelde hændelsen. – I andre tilfælde rådgiver Jan også forældre, som undrer sig over adfærden hos en træner eller trænerne i en idrætsforening.

- Og i atter andre tilfælde rådgiver Jan også om juridiske forhold, straffelov, lov om børneattester, persondatalovgivning mm.

Kuno Sørensen, Red Barnet
Kuno Sørensen er autoriseret psykolog med specialistuddannelse i psykoterapi.

Siden 2001 har Kuno Sørensen arbejdet i Red Barnet, hvor han primært har beskæftiget sig med rådgivning om seksuelle overgreb på børn og unge i alle dets variationer.

Kuno Sørensen har blandt andet været medforfatter på vejledningen Seksuelt misbrug af anbragte børn, 2003, bogen Fra kigger til krænker? – om it-relaterede seksuelle overgreb på børn, 2006, og rapporten Seksuelle overgreb mod børn i en børnehave, Århus kommune 2008.

I samarbejde med videnscentret SISO har Kuno Sørensen ligeledes skrevet rapport om Bedersagen. Ydermere har Kuno skrevet diverse faglige artikler om seksuelle overgreb - især med fokus på it-relaterede problemstillinger.

Kuno Sørensen stiller ofte sin ekspertise til rådighed og underviser blandt andet ved diverse konferencer og kurser. Hans ekspertise efterspørges ligeledes ofte ad offentligheden, hvor han er en hyppig kommentator i medierne, når det gælder seksuelle overgreb på børn.

KAPITEL 3

Film i undervisningen

Filmmediet gavner undervisningen

Kulturministeriet har netop offentliggjort en analyse af børn og unges medievaner i forhold til danske og udenlandske spillefilm foretaget af konsulentbureauet Manto A/S. I denne rapport fastslås det, at film er børn og unges foretrukne medie - og at filmen generelt har stor betydning for børn og unges kulturvaner.

På Det Danske Filminstitut, hvor undersøgelse er foretaget, er man ikke overrasket over, at børn og unge placerer film højt på listen over de foretrukne kulturtilbud:

“Det er godt at få bekræftet, at børn og unge er flittige brugere af filmmediet – ikke bare som et underholdningsprodukt, men også som afsæt for læring og kulturel udvikling i bred forstand.”

Film er et meget vigtigt kulturbærende medie for børn og unge. Deres filmforbrug har en afsmittende effekt på andre former for kulturforbrug som eksempelvis læsning, brug af tv, computerspil og Internet.

Både elever og lærere i folkeskolen opfatter film som et vigtigt medie i undervisningen. Lærerne fremhæver filmens styrke som læringsredskab og filmmediets muligheder for at skabe en fælles referenceramme for eleverne.

Samtidig peger analysen imidlertid også på, at filmmediet ifølge lærere og elever fylder for lidt på skoleskemaet. På landets skoler udnyttes man langt fra filmens pædagogiske, kulturelle og almindelige muligheder.

Med Skolepakken og filmen Træneren åbnes der således op for den udfordring det er at styrke indsatsen for at få filmmediet ud til børn og unge i hele landet og dermed gøre mere for at inspirere kommuner, skoler, lærere og kulturformidlere til at bruge filmmediet i skoleundervisningen og den lokale kulturpolitik.

Overgreb på børn og unge – det svære emne

Børn og unge hører ofte om overgrebsager via medierne. Mediernes fremstilling af sager om seksuelle overgreb på børn ender stort set altid med at blive formidlet ensidigt og sensationspræget, og giver derfor sjældent en viden eller erfaring som børn og unge kan omsætte til deres egen hverdag.

“Sådan noget sker jo ikke for mig!” vil være den naturlige reaktion hos mange unge, fordi seksuelle overgreb ofte fremstilles som overfald eller voldelige handlinger. Mange seksuelle overgreb har

imidtild været et forførende og manipulerende forløb fyldt med mange uklarheder og dilemmaer hos barnet eller den unge end et dissideret overfald.

Åbenhed i undervisningen

Fordelene ved at inddrage et emne i undervisningen, der omhandler seksuelle overgreb på børn og unge er, at børn og unge på en mere nuanceret og realistisk måde får kendskab til de mange komplicerede processer, der er tilknyttet seksuel udnyttelse. De bliver således mere bevidst om, hvor deres egne grænser går.

Endelig kan den åbne debat i undervisningen også være med til at afklare, at selvom der opstår en skyldfølelse hos barnet eller den unge i forbindelse med et overgreb, så ligger ansvaret alene hos den voksne.

Seksuelle overgreb favner bredt!

Når temaet er seksuelle overgreb, er det nødvendigt at se nærmere på, hvordan vi omgås hinanden. – Se nærmere på hvilken måde vi respekterer eller ikke respekterer hinandens grænser.

Mobningen med seksuelt indhold er ofte en integreret del af ungdomsmiljøet. Det er derfor vigtigt, at ledere og trænere er forbillede i forhold til den etik og moral, der er gældende i sports-, idræts- og fritidsmiljøerne. Især fordi konkurrencementaliteten, som er tæt knyttet til især idrætsmiljøet, i sig selv lægger op til, at nogen diskvalificeres; mens andre skaffer sig særlige fordele.

I den type miljøer vil en seksuel krænker på den ene side være tillokkende, fordi vedkommende kan give barnet eller den unge de fornødne fordele. Samtidig er konsekvenserne - at skulle deltage i seksuelle aktiviteter, man ikke har lyst til - frastødende.

De problematikker, der er tilknyttet seksuel udnyttelse fra en tillidsvækkende og betroet voksen, er ikke nye. Vores straffelov har en særlig paragraf, som fremhæver at man ikke må udnytte sin position som lærer, pædagog, træner eller lignende. Det nye inden for det seneste årti er imidlertid, at vi i højere grad tør tage hul på tabuet.

Overgreb på børn og unge er et svært og følsomt emne at behandle. Det er derfor vigtigt, at vi skaber endnu mere åbenhed om emnet og får stoppet de sager, der opstår. Trods det vanskelige emne, skal der sættes ord på! Det gør det mere konkret og lettere for børn og unge at forholde sig til det.

FORBANDELSEN

THOMAS DUKKER OP HOS EN GAMMEL KLUBKAMMERAT, DER SIDDER FLERE GAMLE SPILLERE FRA HOLDET, DER OGSÅ HAR HAFT TRÆNEREN – OG SOM I FORBINDELSE MED RESEARCH PÅ FILMEN HAR FORTALT, HVORDAN DE BLEV KRÆNKET. THOMAS STIVNER, DA DET GÅR OP FOR HAM, AT FLERE AF DE TILSTEDEVÆRENDE NU HAR BØRN I TRÆNERENS SKOLEKLASSE. ▀▀

SKOLEN BLEV ALLEREDE FOR ÅR SIDEN GJORT OPMÆRKSOM PÅ PROBLEMET – SIDEN HAR SKOLEN VÆRET OVERHÆNGT MED LØBESEDLER – INGEN HAR GREBET IND.

KAPITEL 4

Filmens handling

”Du kan lokke ham til at loppe”

Træneren handler om den 14årige Niels, hans passion for håndbold og det pres han udsættes for under trænerens fysiske og psykisk misbrug af ham.

Allerede i filmens anslag gøres publikum opmærksom, at der hersker en ganske særlig forbindelse mellem Niels og træneren. Spørgsmålet er bare på hvilken måde? - Hvorfor denne favorisering?

- Håndboldkampen er vundet og sejren fejres hjemme hos træneren, hvor de unge fester og drikker. Niels og kæresten Pernille har lånt trænerens soveværelse. Her ligger de i trænerens seng - kysser og kærtegner hinanden.

Pludselig ringer Pernilles telefon. Det er hendes far – hun bliver nødt til at gå. Niels er faldet i søvn i sengen; men vågner med et sæt, da én, han tror er Pernille, er ved at give ham et Blowjob under dynen.

Da det er overstået, forsvinder en skikkelse ud af soveværelset.

”Der var ikke andre i huset end trænerne”

Efter hændelsen trænger Niels mere og mere ind i sig selv. Dette skildres blandt andet i badet efter en kamp, ved at hans tidsperspektiv ændres. Niels står helt stille under bruseren, er fjern i blikket og ænses knap nok sine holdkammerater passere ham.

Træneren favoriserer åbenlyst Niels og opfordrer ham til, at de to skal være alene sammen: ”Jeg har nogle optagelser, jeg tror, det ville være en god idé, vi gennemgik sammen. Har du tid senere, så kan du lige kigge over til mig, så kan vi se på det?”, siger træneren.

Derhjemme er Niels ved at lave lektier. Han er mut, stilfærdig og undviger hele tidens sin mors berøringer. Træneren dukker

pludselig op, efter Niels har brændt ham af. Han opmuntrer Niels til at køre med sig.

”Du tror vel ikke, det er mig?”

Træneren giver mad! Man kan tydeligt se, at Niels har svært ved at spise. Der er stille. Stilheden er trykkende. Efter lidt tid begynder Niels at fortælle om oplevelsen i soveværelset. Træneren reagerer uforstående: ”Jeg troede, vi var gode venner!? – Har jeg ikke gjort alt muligt for dig? Har jeg ikke taget mig af dig?”.

Træneren fortsætter nu i en venlig tone: ”Jeg betragter dig som et stort talent!”. Niels’ tavshed ’købes’ med et par nye sko.

”Du skal jo have det godt”

Ved mesterskabet får Niels sit eget værelse – for ”sådan er det jo at være Keeper”, siger træneren.

Filmens omdrejningspunkt finder for alvor sted, da træneren kommer ind til Niels på værelset. I samtalen lægger træneren sin hånd på Niels’ skulder, ser ham dybt i øjnene og siger, ”du skal jo have det godt”. Lige med ét ved Niels, at det er træneren, som har forgrebet sig på ham. Niels styrter ud!

Niels er løbet ned på stranden. Pernille ringer. I samtalen prøver Niels at overbevise både sig selv og Pernille om, at overgrebet bare var noget han drømte. – Men hans øjne afslører, at han lider.

”Du er den bedste, Niels. Du er den bedste!”

Mesterskabet er i hus og alle er glade! Om natten vågner Niels pludselig ved lyden af et klirrende bæltespænde.

Niels er desorienteret; men ser så træneren, der stønnende sidder og onanerer på sengekanten. Denne gang er det seksuelle overgreb åbenlyst. Niels vender blikket væk – og man kan se i hans øjne, at han lader stå til. Hvad skulle han ellers gøre...?

FORTIELSEN

VED ET BESTYRELSESMØDE FOR NYLIG I EN NABOKLUB TIL TRÆNERENS KLUB, BLEV EN EVT. PÆDOFIL-PARAGRAF DISKUTERET. ET MEDLEM SIGER "FÅR DE SÅDAN EN PARAGRAF I NABOKLUBBEN, VIL DE IKKE STILLE HOLD."

FIRE UD AF DE OTTE BESTYRELSESMEDLEMMER VIDSTE MED NAVNS NÆVNELSE, HVEM DER BLEV HENTYDET TIL I NABOKLUBBEN. INGEN HAR REAGERET.

KAPITEL 5

Filmens hovedkarakterer

Filmens handling er centraliseret omkring den 14årige Niels og træneren, John.

Niels

- Niels er vild med håndbold! Håndbold udgør nærmest hele hans liv, hvilket gør træneren til en meget dominerende og indflydelsesrig person i Niels' liv.

Niels er en populær dreng! Han er udadvendt, glad og vellidt af holdkammeraterne i klubben. Hans status som trænerens favorit synes ikke at skabe den store jalousi.

I 3 måneder har Niels været kæresten med den jævnaldrene Pernille. De er rigtig glade for hinanden og deler begge passionen for håndbold.

Efter det første seksuelle overgreb ændrer Niels imidlertid karakter. Han går fra at være den glade og udadvendte dreng med masser af overskud på håndboldbanen til at blive indelukket og fraværende.

Niels er ikke længere glad. Han er nu både presset fysisk og psykisk af træneren – han er blevet offer for Grooming! Niels ved, at han kan miste alt det gode ved håndboldlivet, hvis han ikke forbliver gode venner med træneren.

Træneren, John

Træneren er pædofil og han udøver Grooming af værste skuffe over for Niels; men også over for Niels' forældre og håndboldklubben. – Se kapitlet "Fakta – Det kan ske for dig"

Træneren er altid parat til at forklare sin adfærd. Han kan hele tiden begrunde, hvorfor han gentagne gange bør være alene med Niels.

At træneren er pædofil begrundes først og fremmest på baggrund af Niels' alder. Niels er 14 år – han er mindreårig – og når en voksen retter al sin seksuelle energi mod en mindreårig, betegnes den voksne som pædofil.

Trænerens Grooming af Niels samt det miljø, Niels begår sig i, kræver planlægning og disciplin. Fra blot at være den gode og hjælpsomme træner og ven, begynder træneren at kræve mere og mere af Niels samtidig med, at han køber Niels' tavshed i form af gaver og favorisering.

Efter mesterskabet bliver trænerens seksuelle overgreb på Niels deres hemmelighed. Publikum ved således ikke, hvordan historien ender eller i hvilken retning trænerens adfærd udvikler sig.

KAPITEL 6

Du har ikke gjort noget galt!

Overgreb, Tabu, Skam & Skyld

-Af Kuno Sørensen, psykolog, Red Barnet.

Seksuelle overgreb mod børn og unge er ikke noget nyt. Det nye er, at vi i højere grad tør tale om, at overgrebene finder sted. Dermed er der også en større mulighed for at gøre noget for at hjælpe dem, det er gået ud over. En forudsætning for at yde hjælp er dog stadigvæk, at overgrebene bliver opdaget.

Selvom der er større åbenhed om emnet, så er dette stadig forbundet med stærke følelser af tabu, skam og skyld hos det barn eller den unge, der bliver udsat for overgrebene. Den seksuelle krænker kan være meget dygtig til at manipulere med ofrets oplevelser af det, der sker. Derfor er det stadig svært for et ofret at fortælle om overgrebene.

Både drenge og piger udsættes for seksuelle overgreb. Der er imidlertid en tendens til, at drenge har endnu sværere ved at stå frem og erkende, at deres seksuelle erfaringer med en ældre person i virkeligheden var en handling, de ikke havde lyst til.

Hvis krænkeren er en mand, er drenge bekymrede for, om det er fordi, de selv er homoseksuelle. Hvis krænkeren er en kvinde, vil mange drenge forsøge at fremhæve det som positiv oplæring, selvom de inderst inde står tilbage med følelse af, at det egentlig ikke var deres ønske at gennemføre det seksuelle.

Grooming

Hos fagfolk, der arbejder med overgreb, er begrebet "Grooming" blevet meget centralt for bedre at kunne forstå, hvorfor det kan være så svært for ofret at erkende, både over for sig selv og over for andre, at overgrebene har fundet sted.

Grooming omhandler processerne, der foregår mellem krænkeren og ofret, både før, efter og under overgrebene. Den forførelse, manipulation samt de overtalelser og subtile magtmidler, den seksuelle krænker anvender over for ofret, betegnes Grooming.

Den voksnes fysiske og psykiske overlegenhed gør det muligt for krænkeren at overbevise barnet eller den unge om, at dét, de gør sammen, er noget alle børn har prøvet - det er bare ikke noget, man taler om.

En forståelse af Grooming-processen giver også en indsigt i, at det, der ser ud som om ofret frivilligt har medvirket, faktisk bunder i, at ofret befinder sig i et stort dilemma.

- Hvis krænkeren som træner f.eks. favoriserer og giver særbehandling til et barn eller en ung, så kan det være ekstra svært for barnet eller den unge at sige fra, hvis træneren samtidig gradvist bliver seksuelt grænseoverskridende. Der sker en forvirring, fordi "det gode" og "det onde" blandes sammen. Hvad er så værst? At holde ud lidt endnu - fordi barnet eller den unge håber, at "det onde" stopper i morgen - eller fortælle om det og selv komme på børnehjem? - En diffus forestilling som mange børn og unge tror, ville være det værste for dem.

Desværre går nogle unge og voksne i dag stadig rundt med en ubearbejdet hemmelighed om seksuelle krænkelser fra barndommen. På grund af tabu, skam og skyld har de måske fortrængt de smertefulde oplevelser. - Men det koster psykisk energi og er en belastning for krop og sjæl at undertrykke tanker.

At bære på disse fortrængninger kan eksempelvis komme til udtryk via uklare psykosomatiske symptomer, generel mistroiselse eller andre former for senfølger af de traumatiske oplevelser fra overgrebene. Bestemte situationer, oplevelser eller hændelser kan vække de fortrængte tanker til live. For nogle måske først den dag ens egne børn får samme alder, som da man selv blev udsat for overgrebene.

Behandling og rådgivning

Vejen ud af tabu, skam og skyld er at få terapeutisk hjælp til at bearbejde de private, smertefulde og traumatiske oplevelser fra overgrebene. Ellers kan man risikere, at senfølgerne kommer til at begrænse ens livsudfoldelse og livsglæde.

I Danmark er det kommunernes ansvar at tilbyde hjælp til børn og unge, der har været udsat for overgreb. Du skal henvende dig til Socialforvaltningen i den kommune, du bor i. Desuden kan du på Rigshospitalets Team for Seksuelt Misbrugte børn få rådgivning om emnet. Dette tilbud er landsdækkende.

Når børn reagerer

Tabet af tillid til en person, der står dig nær, er så centralt og omsiggribende, at det altid vil medføre symptomer, reaktioner og følgevirkninger.

Når et barn bliver udsat for et seksuelt overgreb, ændres barnets adfærdsmønstre sig i langt de fleste tilfælde. Flere ting er afgørende for, hvordan barnet reagerer. Reaktionen afhænger eksempelvis af barnets køn, af udviklingsniveau samt af hvor tæt relationen til krænkeren er.

Undersøgelser har vist, at det er særligt belastende for barnet, når overgrebene sker gentagne gange, når de begås af tillidspersoner, når det sker under trusler og i tilfælde hvor resten af familien ikke støtter barnet efter afsløringen.

Drenge versus piger

Når piger misbruges, har de tendenser til at vende overgrebet indad og reagerer med ængstelse og depression, mens drenges reaktioner oftere er udadrettet i form af vrede, raseri og konflikter med omgivelserne.

Drenge, der bliver udsat for seksuelle overgreb, fortæller som regel ikke spontant om hændelsen - de fortæller hellere associerede historier om eksempelvis dyr, der kommer til skade. Piger er derimod langt bedre til at betro sig og søge hjælp hos venner og forældre.

Gennem opvæksten lærer drenge, at de skal have magt og kunne udholde smerter. De omdirigerer derfor i højere grad den hjælpeløshed, der er forbundet med overgrebet, ved at forsøge at overbevise sig selv om, at de ønsker seksuel aktivitet. De tilpasser sig den mening, krænkeren giver misbruget, fordi der i overgrebet ligger et tab af maskulinitet, som er uacceptabelt og som skaber angst.

Drenge fortrænger eller benægter de smertefulde oplevelser for at holde følelsen af magtesløshed og hjælpeløshed væk. Er vold impliceret er følgevirkningerne endnu værre.

Drenge reagerer således ofte ved at overdimensionere de mandlige træk i deres personlighed. De tilstræber meget tidligt at blive 'en rigtig mand' og leve op til samfundets mandeideal.

Drenge holder ord og sladrer ikke ligesom piger. Når afsløringen finder sted, er der derfor store chancer for, at drenge stadig benægter overgrebet.

Symptomer på overgreb

Børn fortæller om seksuelle overgreb på mange måder. De kan komme med antydninger eller udvise et særligt adfærdsmønster. De færreste børn fortæller direkte om misbruget.

Nedenfor er listet en række symptomer, som er fælles for både piger og drenge. Optræder disse symptomer kan der muligvis være tale om seksuelt misbrug.

Symptomerne kan både have fysisk og psykisk karakter. Det er imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at man kan finde de samme symptomer hos mange børn, uden der nødvendigvis er tale om misbrug.

Destruktiv/selvdestruktiv adfærd

Ved denne adfærd værner barnet om sine problemer via uro og konflikter. Andre børn gemmer sig i tavshed; men kan også fremsige trusler om eller forsøg på selvmord.

Psykosomatiske problemer som hovedpine, mavepine, forsøg på at dulme smerten gennem misbrug er ligeledes tydelige kendetegn.

Seksualiseret adfærd

Et barn med seksualiseret adfærd taler ofte meget om sex eller udfordrer andre til seksuelle lege. Barnet udviser en form for pseudomodenhed via seksualiseret opmærksomhedssøgende adfærd.

Krisereaktioner

Krisereaktioner kommer ofte til udtryk igennem angst, utryghed, mareridt og søvnløshed. Barnet kan være bange for mørke; men også bange for at klæde sig af.

Spisevægring samt en stærk følelse af mindreværd kan ligeledes være en krisereaktion på seksuelt overgreb.

Fysiske tegn

Har et barn været udsat for seksuelt overgreb af fysisk karakter, kan der forekomme uforklarlige mærker på kroppen, sår på kønsorganer, smerter i kønsorganer, endetarm eller mund.

Karakteristiske drengesyntomer

Udover nævnet symptomer kan der hos drenge også optræde andre symptomer som angst for homoseksualitet, overmaskulinisering eller feminiseret adfærd.

Et typisk drengesyntom kan også ses i form af en ekstrem berøringsangst, et fjendtligt og ufølsomt forhold til kroppen eller en ekstrem fascination af ild.

De seksuelle krænkerer, hvem er de?

Tidligere troede mange, at en krænker var en pervers mand, som ikke kunne styre sine seksuelle behov - en børneløkker.

I virkeligheden er der ingen karakteristika med hensyn til krænkerens sociale baggrund, alder, almindelige adfærd eller for den sags skyld udseende. Den afgørende risikofaktor er krænkerens egne oplevelser af omsorgssvigt, børnemishandling eller seksuelle krænkelser.

Undersøgelser har vist, at vrede og afmagt er drivkraften bag de fleste overgreb. I disse tilfælde er det aggressioner, der kommer til udtryk seksuelt og ikke en overdreven seksualitet, der kommer til udtryk på en aggressiv måde.

Det vil med andre ord sige, at krænkeren ikke pr. definition er seksuelt umættelig og pervers.

Når krænkeren er en mand

- Er det primært fædre, stedfædre eller en anden tillidsperson, som krænker barnet.

Når drengen udsættes for et overgreb af en mandlig tillidsperson, skaber det en dyb konflikt i drengen, da krænkeren nu besidder to roller. På den ene side er krænkeren en person, som drengen gerne vil identificere sig med - på den anden side er han krænkeren.

Drengens position som offer gør det umuligt at identificere sig med krænkerens mandighed i selve overgrebssituationen, hvilket skaber en konflikt i drengen med traumatiserende konsekvenser.

Når krænkeren er en kvinde

Er krænkeren en kvinde bliver kønsidentiteten hos drengen også anfægtet - især hvis det er drengens mor, der krænker - og hvis det seksuelle overgreb starter før puberteten.

Et gennemgående træk hos drenge, der misbruges af deres mor er, at disse drenge ofte udvikler et overdimensioneret maskulint præget forsvar, som skal beskytte den sårede dreng.

Disse drenge opbygger en uigennemtrængelig skal og kommer derved nemt til at fremstå som aggressive, fjendtlige og uomgængelige drenge.

Har du mistanke?

Sager om seksuelle overgreb er altid komplicerede. Har du mistanke om overgreb er det vigtigt, at du holder hovedet koldt og søge rådgivning, før du handler.

Hvis du har en fornemmelse af, at noget er galt med det pågældende barn, så spørg ind til barnets bekymringer uden at lægge ordene i munden på barnet.

Vis barnet tillid og tro på dét, barnet fortæller. Hvis du har mistanke til en person inden for familien, så lad i første omgang være med at konfrontere personen med anklager.

Hvis du vurderer, at der er tale om seksuelle overgreb, har du pligt til at kontakte Socialforvaltningen i din kommune. De seksuelle overgreb skal højst sandsynligt også meldes til politiet. Du kan få rådgivning hos en af organisationerne under kapitlet Links og adresser eller på hjemmesiden www.traeneren.dk.

KAPITEL 7

Fakta – Det kan ske for dig!

Hvad er seksuelle overgreb?

Seksuelt misbrug af børn eller seksuelle overgreb på børn betyder, at en voksen eller en anden ung bruger et barn til at tilfredsstille sine egne seksuelle behov.

Ifølge Red Barnet defineres et seksuelt overgreb på børn således:

”Seksuelle overgreb på børn finder sted, når børn bliver involveret i seksuelle aktiviteter, som de på grund af deres alder og udviklingsniveau ikke fuldt ud kan forstå og overskue konsekvenserne af og derfor ikke er i stand til at give samtykke til”

Et seksuelt overgreb finder derfor sted når et barns personlige grænser bliver overskredet på en seksuel måde. Overgrebene kan svinge fra det at et barn bliver udsat for en blotter eller bliver tiltalt seksuelt krænkende, til at barnet udsættes for daglige voldtægter.

Imellem disse yderpunkter kan man beskrive mange typer forhold, hvor børns grænser krænkes.

Man kan inddele seksuelle overgreb i tre forskellige kategorier i forhold til det fysiske indhold i overgrebet:

Overgreb uden fysisk kontakt mellem barnet og krænkeren

I dette tilfælde opfordres barnet til seksuelle handlinger, der omhandler at blive fotograferet helt eller delvist nøgen, se på pornobilleder eller pornofilm sammen med voksne eller se på en person, der blotter sig eller onanerer.

Overgreb med fysisk kontakt mellem barnet og krænkeren

Når der hersker en fysisk kontakt mellem barnet og krænkeren, kan barnet blive udsat for kys eller kærtegn. Barnet kan blive befamlet på en seksuel måde med eller uden tøj; men kan også blive tvundet til at skulle røre kønsdele hos krænkeren eller blive afklædt.

Overgreb hvor der har været forsøg på samleje eller fuldbyrdet samleje

I dette tilfælde har krænkeren forsøgt på samleje eller gennemført samleje, vaginalt eller analt.

Denne inddeling siger ikke noget om den psykologiske proces, der er gået forud for overgrebet på barnet eller om hvor længe overgrebet har fundet sted. Derfor skal man kende til alle omstændighederne omkring overgrebet for at forstå den belastning, overgrebet har udgjort for barnet.

Den største og mest traumatiserede virkning på barnet er det tillidsbrud, som barnet oplever, når en person, det kender, stoler på og forventer beskyttelse fra, ændrer sig til at foretage overgreb på barnet.

Hvordan defineres en pædofil?

En pædofil er en person, der retter al sin seksuelle energi mod børn og fantaserer om dem. Man kan være pædofil uden at begå seksuelle overgreb på børn, ligesom man kan begå seksuelle overgreb mod børn - altså være krænker - uden at være pædofil. Der kan derfor ikke sættes lighedstegn mellem en pædofil og en krænker.

Hvad er incest?

Incest er et specifikt juridisk begreb, der betegner seksuel aktivitet i familien mellem et barn og en slægtning i nedstigende linje eller seksuel aktivitet med en bror eller søster. Med nedstigende linje menes, at det er et barn af biologiske forældre, bedsteforældre eller oldeforældre.

Hvad er Grooming?

Grooming er en proces. Den begynder, når krænkeren udvælger et område at afsøge ofre. Krænkeren vil starte med at afsøge steder, hvor børn naturligt er til stede så som skoler, legepladser, sports- og fritidsområder eller internettet. Krænkeren melder sig måske som frivillig til sports- eller fritidsaktiviteter, eller han indleder venskaber med voksne som har børn, hvor han kan tilbyde at være babysitter.

Alle børn kan blive udsat for seksuelle overgreb; men nogle børn er mere udsatte end andre. Børn som mangler selvtillid, ordentlig voksenkontakt og omsorg vil i højere grad være modtagelige for særlig opmærksomhed fra en voksen.

En seksuel krænker giver sig ofte god tid til at opbygge det nødvendige kendskab og tilstrækkelig tillid hos barnet. Krænkeren kan på den måde få en meget stor betydning i barnets liv.

Efter en periode hvor krænkeren udelukkende fremtræder som den gode og omsorgsfulde voksne, begynder denne gradvist at stille krav til barnet. I første omgang behøver det ikke at være krav af seksuel karakter; men krav om at barnet skal gøre noget for krænkerens skyld.

Formålet med dette er at teste, hvor god eller stærk relationen mellem barnet og krænkeren er. Krænkeren vil typisk true med, at barnet vil miste det gode venskab eller de andre positive fordele, barnet har i kraft af kontakten med krænkeren.

Indholdet i kravene bliver efterhånden mere seksuelle, og et egentlig seksuelt misbrug er nu en realitet. Der bliver i nogle tilfælde brugt pornografiske billeder af børn til at overbevise barnet om, at sex mellem børn og voksne er helt i orden.

Grooming - når overgrebene er begyndt
Selvom barnet nu udsættes for overgreb, fremstår krænkeren fortsat også som den gode og omsorgsfulde voksne i mange andre situationer. Barnet vil altså miste disse oplevelser med den voksne, hvis det nægter at medvirke.

Krænkeren kræver, at barnet ikke fortæller om oplevelserne, fordi ”det er vores særlige lille hemmelighed”. Krænkeren kommer således også med direkte eller indirekte trusler om, hvad der vil ske, hvis barnet fortæller om det til andre.

På lige fod med alle andre seksuelle overgreb på børn er Grooming strafbart. Det er kriminelt at bearbejde et barn med henblik på at misbruge det seksuelt – også selvom de seksuelle overgreb ikke bliver realiseret.

MAGTEN

“MADS, 36, MØDER OP TIL INTERVIEWET UNDER FILMENS RESEARCHFASE. KORSLAGTE ARME, SUR – “HVAD FANDEN HAR I GANG I,” RÅBER HAN. BEGYNDER DOG AT FORTÆLLE, LUKKE HELT OP. SLUTTER AF MED “HAN SKAL KNALDES!, MEN DET BLIVER IKKE AF MIG – TRÆNEREN ER SAMTIDIG DEN MAND, DER HAR GJORT MEST FOR MIG I MIT LIV”.

TRÆNEREN KOM FAST I MADS OG HANS KONE OG BØRNS HJEM INDTIL FOR NYLIG.

Den seksuelle lavalder

I Danmark er den seksuelle lavalder 15 år. Det betyder, at alle former for seksuelle aktiviteter mellem en person over 15 år og en person under 15 år er strafbare.

Det er ligeledes ulovligt at have sex med en ung under 18 år, hvis den unge er betroet den voksne til undervisning eller opdragelse. Det gælder således for adoptivforældre, stedforældre, plejeforældre og personale på uddannelses- og fritidsinstitutioner.

Straffelovens §§216-235 omhandler seksuelle overgreb mod børn og unge.

Fakta om børneattesten

I 2005 vedtager Folketinget en lov med krav om at indhente børneattester i forbindelse med ansættelse af trænere, ledere, instruktører med flere, som er i direkte og vedvarende kontakt med børn under 15 år.

En børneattest indeholder oplysninger om en eller flere af følgende typer straffelovsovertrædelser:

Incest, samleje eller anden kønslig omgang med børn under 15 år. Udbredelse eller besiddelse af børnepornografi. Blufærdighedskrænkelser over for børn under 15 år.

Et tjek i kriminalregistret udgør imidlertid ikke hele løsningen i kampen mod seksuelle overgreb på børn og unge. Det handler i høj grad om forebyggelse og åbenhed, når man vil undgå, at de seksuelle krænkelser finder sted.

Beklageligvis kan ikke alle seksuelle krænkelser undgås; men alle kan medvirke til at gøre livet for krænkeren langt mere besværligt og dermed minimere risikoen for overgreb betydeligt.

Forebyggelse består i at formidle viden og skærpe opmærksomheden hos alle, der omgås børn i familien, i fritidslivet eller som arbejder med børn.

Mennesker, der har med børn at gøre kontinuerligt i deres arbejdsliv, bør have mulighed for at udvide deres viden og forståelse

for børns adfærd. Det kan ske gennem de enkelte faggruppers uddannelser, og via retningslinjer og efteruddannelse i kommuner, institutioner, organisationer og foreninger.

God opførsel er, at der tages stilling til god opførsel!

Generelt kan det være svært at sige noget eksakt om, hvad god opførsel er i samværet mellem børn/unge og voksne. Mange kulturer gør sig gældende. Der kan eksempelvis være forskelle i kulturer mellem land og by, mellem de forskellige landsdele; men der kan også være forskelle i kulturer inden for de enkelte skoler og idrætsgrene.

Helt generelt er god voksenopførsel/adfærd i forhold til de børn og unge, de underviser eller træner imidlertid, at den voksne respekterer det enkelte barn, taler ordentligt til barnet – at den voksne ikke anvender nedsættende ord eller latterliggøre barnet.

På skolerne og i idrætsforeningerne er det utrolig givtigt, at man laver et sæt leveregler for, hvordan man omgås børn og unge eksempelvis i badesituationer og i forbindelse med overnatninger. Bader man sammen (ja/nej), soves der i samme telt/sovesal på ture (ja/nej), hvordan berøres børnene, når øvelser skal læres – hvordan berøres børn ikke! Er det ok at tage en eller flere børn fra skolen eller foreningen med hjem til sig privat (ja/nej)?

Den bedste forebyggelse af overgreb mod børn og unge er et sådan fælles regelsæt samt et åbent forum, hvor det er naturligt hele tiden at drøfte, om den enkelte skole eller idrætsforening som helhed lever op til regelsættet.

God opførsel er således, at der er taget stilling til god opførsel! Hvad er det i praksis - og hvordan sørger man for at gøre denne debat levende, så den følger med tiden?

OPGAVER

”Om at sætte grænser” - Grænsetrappen

Formålet med denne opgave er at gøre eleverne opmærksom på vigtigheden af, at de tænker over forskellige fysiske og psykiske grænser. Eleverne lærer dermed deres egne grænse at kende.

Med denne opgave lægges der op til en god diskussion blandt eleverne, fordi de alle har forskellige holdning til, hvad der er ”ok” og ”ikke ok”.

Sig fra uden at føle skyld

Ved at gøre brug af filmen er formålet med denne opgave at give eleverne nogle praktiske værktøjer til at ”sige fra” over for en voksen. Selvom de er i tvivl om situationen, skal de lære at ”sige fra” uden at føle skyld.

Denne opgave kan evt. tage udgangspunkt i filmens første del, hvor hovedkarakteren, Niels, er i tvivl om, hvad det er, han udsættes for. - Hvorfor sagde han ikke noget til nogen, da han var i tvivl, og hvad kunne han have gjort?

Det kan ske for dig!

Ved at tage udgangspunkt i filmens karakterer er formålet med denne opgave at rådgive eleverne om, hvad de kan eller burde gøre, hvis de bliver udsat for overgreb.

Der åbnes således op for en god og tryk dialog på klassen.

Sig det til nogen!

Taget i betragtning af at der gennemsnitligt sidder 3 elever i hvert klasseværelse, som har været udsat for overgreb (kilde), skal denne opgave tage udgangspunkt i en situation, hvor overgrebet har fundet sted.

Denne opgave kan evt. tage udgangspunkt i filmens anden del, hvor det går op for hovedkarakteren, Niels, at hans Trænere har begået overgreb på ham.

Efter filmen kan eleverne blive delt op i nogle mindre grupper, hvor de skal diskutere, hvad Niels nu skal gøre. Hvem burde han fortælle om sin situation? Hvilke reaktioner kan han forvente?

Eleverne kan derefter præsentere deres forslag overfor resten af klassen.

Meddigtning!

Filmens slutning er meget åben og giver eleverne mulighed for at meddigte. Hvad sker der nu i det videre forløb? Hvad gør Niels?

Hvem har ansvar?

Alle har et ansvar for at gribe ind, hvis man får mistanke om seksuelle overgreb på børn. Emnet vækker mange følelser i de fleste. Nogle vælger at se bort fra en mistanke, mens andre måske overreagerer og ser misbrug alle vegne.

Forældrene er de nærmeste. - Og børn er primært forældrenes ansvar. Hvorfor ser de så ikke Niels' ændrede adfærd? Overser de den bevidst eller ubevidst? Har de berøringsangst? Kender de overhovedet til faresignalerne?

Tag emnet op på klassen til diskussion. Lad eventuelt eleverne stille hinanden flere spørgsmål om ansvar.

Tværfagligt emne: Tilgivelse?

I forbindelse med 9. klassernes projektprøve er der mulighed for at udarbejde et tværfagligt emne mellem fagene kristendoms-kundskab, dansk og samfundsfag.

Ud fra forskellige menneskesyn kan eleverne gå i dybden med de dilemmaer i Træneren, der handler om fordømmelse og tilgivelse.

- Hvordan kan vi undgå at dømme andre mennesker på baggrund af de utilgivelige handlinger, de har begået? - Er det muligt at tilgive et seksuelt overgreb?

LINKS OG ADRESSER

Hvis du har brug for hjælp eller ønsker yderligere informationer om de emner, Skolepakken berører, kan du benytte dig af følgende links og nyttige adresser:

Børnerådet

Vesterbrogade 35
1620 København V
www.boerneraadet.dk

Børns Vilkår

Trekronergade 126 F
2500 Valby
www.bornsvilkar.dk

Børns Vilkår, BørneTelefonen – 116 111.

Danmarks Idræts-Forbund

Brøndby Stadion 20
2605 Brøndby
www.dif.dk

Det Danske Filminstitut

Gothersgade 55
1123 København K
www.dfi.dk

Red Barnet

Rosenørns Allé 12
1634 København V
www.redbarnet.dk

Sig det ikke til nogen

www.sigdetikketilnogen.dk

Sikker Chat

www.sikkerchat.dk

Sikker flirt

www.sikkerflirt.dk

SISO

Videncentret for sociale indsatser
ved seksuelle overgreb mod børn.
Skibhusvej 52B
5000 Odense C
www.siso-boern.dk

SOS-helpline – 38 110 110

Borgergade 38, st.
1300 København K
www.soshelpline.dk

Støttecenter mod incest i Danmark

Thorvaldsensvej 3
1871 Frederiksberg C
www.incest.dk

Vores ansvar

Servicestyrelsen
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
www.voresansvar.dk
